

Svarvestolens historie

Av: Anne Gallefos Wollertsen

Denne historien starter i 1648. Det var dårlige kår i Finland på 1500- og 1600 tallet, og mange emigrerte til Sverige. Flere av disse, eller deres etterkommere, tok seg videre til Norge, blant annet til Finnskogen og Finnemarka.

Den første vi vet om som har bebodd Svarvestolen, var Peder Olsen Svarver, etterkommer av finske utvandrere til Sverige, og som bygde opp plassen i 1648. Peder ble født i 1625 i Värmland av finske foreldre. Hans etterkommere i første, annet og muligens tredje ledd bodde på Svarvestolen.

Svarve betyr å dreie i tre, Svarvestol betyr dreiebenk, og Peder livnærte seg bl a av å dreie husgeråd som han solgte rundt til andre boplasser på skauen og i bygdene.

Peder var altså barnebarn av finner som utvandra fra Finland til Sverige i siste halvdel av 1500-tallet, og Peder vandra videre til de store skogene mellom Drammenselva og Lierdalen, kalt Finnemarka.

Svarvestolen ligger nordvest for Glitre, og ble gitt i gave til daværende Drammens og Oplands Turistforening (DOT), nåværende DNT Drammen og Omegn, av skogeieren AS Børresen til turistforeningens 100-års jubileum i 1988.

Hytta ble restaurert på dugnad av flere av turistforeningens dyktige og dedikerte pensjonister, og ble etter et stort renoveringsarbeid innviet i 1993.

Svarvestolen er en ubetjent turisthytte. Medlemmer av turistforeningen kan bestille senger på DNT Drammen og Omegns nettsider.

Hytta er pålagt restriksjoner pga beliggenheten ved Glitre, som er drikkevannskilde.

Litt oppe i veien Gamle Finnevei/bakken nord for hytta ligger på høyre siden restene etter en bakerovn og plassen Øvre Svarvestolen.

Gamle Finnevei (blåmerket) går mellom Geithus, Svarvestolen og Sjøstad i Lier, og var hovedveien til bygdene i dalførene Drammensdalen og Lierdalen. Veien er ikke opprinnelig bygd av finnene, for den er omtalt i forbindelse med en bispevisitas allerede i 1595.

Det var tre Svarvestolen-plasser langs veien, øvre, midtre (hovedbølet/turisthytta) og nedre Svarvestolen, foruten plassen Høgda.

Nedre Svarvestolen ble skilt ut fra Svarvestolen i 1803. Ca 1880 ble huset revet.

Øvre Svarvestolen ble også skilt ut fra Svarvestolen og var bebodd til siste del av 1800-tallet. Høgda, som lå lengst opp i bakken, var husmannsplass under Svarvestolen, og ble trolig ryddet av Peder Olsen Svarver i 1686 da han overlot Svarvestolen til sin sønn Paul.

Det lå ei kvern ved Dunderdalen, som var husmannsplass under Svarvestolen. Dette var ved Svartbekken som kommer fra Svartmyr og renner ut i Guritjern nordvest for Glitre, og møllesteinen derfra ligger ennå ved Svarvestolen. Kverna lagde mye lyd, derav navnet

Dunderdalen. På mølla ble det blant annet malt bark til å blande i brødmelet.

Opp til 1900-tallet var det flere familier som bebodde Svarvestolen, og den siste beboer var Ole Rasmussen Berget fra 1826 – 1955.

Fra Svarvestolen er det merket ei rundløype til Borkebu, hvor beboeren i sin tid hadde lager av barkemel malt på kverna i Dunderdalen, til Glitreplassen, til Maristua (plass under Borkebu), til det gamle badstu-stedet og til ruinene etter skolen på Bottolfs.

Du kan lese mere om Svarvestolen og livet i Finnemarka i bøkene *Finnemarka* og *Finnemarka II*, samt på eikerarkiv.no

Kilder: Bøkene *Finnemarka* og *Finnemarka II*, eikerarkiv.no, muntlige kilder, kartet *Finnemarka* utgitt 1993.